

คุณสรวิทย์ จิราพันธ์

ผู้จัดการ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูศรีสะเกษ จำกัด
นักสหกรณ์ที่มีคุณค่าแห่งปี 2556

ครู เป็นอาชีพที่หลายคนยกย่องให้เกียรติ แต่ก็มีอีกหลายคน ที่กล่าวว่า เป็นอาชีพที่มีหนี้มากกลุ่มหนึ่ง สหกรณ์ออมทรัพย์ครู ก็เช่นกัน ถูกมองว่าเป็นสหกรณ์กู้ทรัพย์มากกว่าออมทรัพย์ “FSCT NEWS” จึงได้บุกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูศรีสะเกษ จำกัด หนึ่งในสมาชิกชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด เพื่อสัมภาษณ์คุณสรวิทย์ จิราพันธ์ ผู้จัดการ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูศรีสะเกษ จำกัด ซึ่งท่านได้รับรางวัลนักสหกรณ์ที่มีคุณค่าแห่งปี 2556 จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในงานประกาศเกียรติคุณนักสหกรณ์ที่มีคุณค่าในปีที่ผ่านมา และเรามาฟังมุมมองแง่คิด และแนวทางบริหารงานของท่านที่ทำให้สมาชิกสหกรณ์ครูที่นั่นหมดหนี้ มีคุณภาพชีวิต มีความเป็นอยู่ที่ดี และอยู่อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีกันค่ะ

ท่านมีแนวทางการบริหารงานสหกรณ์อย่างไรบ้าง

ผมบริหารงานโดยยึดแนวทางตามหลักการสหกรณ์สากล 7 ประการ **พึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด** โดยระดมทุนภายในของสหกรณ์คือ **หุ้น และเงินรับฝากจากสมาชิกไม่รับสมาชิกสมทบ** เปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการมากที่สุด ให้เงินกู้แก่สมาชิกเพื่อนำไปใช้จ่ายตามความจำเป็นและก่อประโยชน์ได้ทุกระยะไม่ให้ขาดสนทั้งระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว โดยคำนึงถึงเงินทุนของสหกรณ์ และความสามารถในการส่งชำระของสมาชิก และมีการจัดสวัสดิการแก่สมาชิกหลากหลาย และรองรับเมื่อสมาชิกถึงแก่กรรมให้สามารถปลดเปลื้องหนี้สินได้ และยังมีเหลือตกแก่ทายาทตามสมควร

แนวทางในการระดมทุนของสหกรณ์

สมาชิกต้องถือหุ้นรายเดือนในอัตราร้อยละ 8 ของเงินเดือน และต้องออมก่อนกู้ เช่น เป็นสมาชิกส่งค่าหุ้นได้ 12 เดือนจึงกู้สามัญได้ ส่งค่าหุ้นครบ 36 เดือนจึงกู้พิเศษได้ เมื่อกู้สามัญต้องมีหุ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 35 - 48 ของเงินกู้ เมื่อกู้พิเศษต้องมีหุ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 - 38 ของเงินกู้ บางปีจัดให้มีโครงการซื้อหุ้นลุ้นโชคด้วยและกำหนดให้สมาชิกทุกคนต้องมีบัญชีเงินฝาก และโอนเงินกู้สามัญ/พิเศษ เงินค้างจ่าย เงินสวัสดิการต่าง ๆ และเงินปันผลเฉลี่ยคืนเข้าบัญชีเงินฝากสหกรณ์ของสมาชิก

สหกรณ์มีกิจกรรมอะไรบ้างที่เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก

มีโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เช่น โครงการประชุมสัมมนาสมาชิกตามหน่วยงานทางการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดของสมาชิก เพื่อส่งเสริมวิทยฐานะ เพิ่มความรู้ความสามารถ เพิ่มรายได้ของสมาชิก สหกรณ์จะจัดงบประมาณสนับสนุนค่าใช้จ่ายเป็นประจำทุกปี โครงการเหล่านี้ช่วยผลักดันให้สมาชิกมีเงินตอบแทน เงินวิทยฐานะ เงินประจำตำแหน่ง และเงินเดือนอย่างเหมาะสมมากขึ้น ได้รับความเป็นธรรมในการประกอบวิชาชีพและยังมีงบประมาณสำหรับโครงการประชุมสัมมนาสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ทุกกลุ่มทุกคนในรอบปี เพื่อส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนหรือวิชาชีพของสมาชิก สามารถช่วยลดรายจ่ายของสมาชิก และมีค่าตอบแทนให้สมาชิกเป็นการเสริมรายได้อีกทางหนึ่ง สร้างความภาคภูมิใจในองค์กรของตนเอง และสมาชิกได้รับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของสหกรณ์ จากการที่คณะวิทยากรของสหกรณ์มาร่วมพบปะตามโครงการนี้ด้วย

นอกจากนี้ สหกรณ์มีสวัสดิการให้เปล่าสำหรับสมาชิก ที่อยู่กับสหกรณ์มานาน สมาชิกเกษียณอายุงาน และสมาชิก ถึงแก่กรรม รวมทั้งจัดให้มีการฌาปนกิจสงเคราะห์จนเพียงพอ ให้สามารถปลดเปลื้องหนี้สินของสมาชิกได้หมดสิ้น และยังมี เหลือตกทอดแก่ทายาท และมีเงินให้กู้ยืมเพื่อการอันจำเป็น และก่อประโยชน์ ทำให้สมาชิกมีเงินใช้จ่ายทุกระยะไม่ขาดสน สร้างฐานะได้ และอยู่อย่างมีเกียรติมีศักดิ์ศรี เน้นส่งเสริม การออมของสมาชิก

ทํานิดว่า สอ.ครุศรีสะเกษ จก. ประสบความสำเร็จ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิก

ผมถือว่าประสบความสำเร็จพอสมควรครับ ทั้งนี้การพัฒนาคุณภาพชีวิต สมาชิกได้ขับเคลื่อนผ่านแผนงานโครงการ ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย และจัดสวัสดิการให้หลากหลาย อย่างไรก็ตาม สหกรณ์ยังทำได้ตามฐานานุรูปของสหกรณ์ ซึ่งต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไปอีก

ในมุมมองของท่านคิดว่าขบวนการสหกรณ์ในปัจจุบันควรมีการพัฒนาอย่างไร

สำหรับสหกรณ์ประเภทออมทรัพย์ ควรพัฒนารูปแบบ การรวมตัวหรือรวมกลุ่มกันจากปัจจุบันที่มีเป็น “ชมรมสหกรณ์ ออมทรัพย์ภาคต่าง ๆ” เป็น “ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์ภาค ต่าง ๆ” แทน ซึ่งเป็นรูปแบบการรวมกลุ่มกันตามที่มีกฎหมาย รองรับ ส่วนสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยนั้น ควรมี องค์การในระดับจังหวัดซึ่งมีตัวแทนของสหกรณ์ทุกประเภทเป็น คณะกรรมการ ทำนองเดียวกันกับสันนิบาตสหกรณ์ในระดับ ประเทศ

กํายํนียากให้ฝากข้อคิดให้ชาวสหกรณ์นำไปเป็นแนวทาง ในการบริหารงาน

สหกรณ์ควรสรุปบทเรียนจากปัญหาที่เกิดขึ้นและ หาแนวทางป้องกันอย่างจริงจัง เช่น ปัญหาแชร์ ลอตเตอรี่ และการฝากเงินกับสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยนคลองจั่น จำกัด ซึ่ง เกิดจากความต้องการกำไรจากการลงทุนมากเกินไป (รวมทั้ง ผลประโยชน์ที่เสนอเพิ่มเติม) ทั้งที่บางแห่งไม่มีเงินของตนเอง จะนำไปลงทุน การดำเนินการไม่ได้พิจารณาอย่างรอบคอบ เท่าที่ควร ถึงคุณสมบัติและความสามารถของคู่สัญญา ไม่ได้ดำเนินการให้ครบถ้วนตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด เช่น การประชุมใหญ่เพื่ออนุมัติและขอความเห็นชอบจาก คพช. ก่อน และการมีหลักประกัน หรือการปรึกษาหารือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องก่อน ควรป้องกันปัญหาโดยการดำเนินการอย่าง รอบคอบในการลงทุนอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เป็นการลงทุนกับสมาชิก ของตนเอง อย่างน้อย**ควรลงทุนเมื่อมีเงินทุนเหลือจากการให้บริการแก่สมาชิกของตนแล้ว**

อีกประเด็นหนึ่งก็คือ **ปัญหาการไม่มีเงินเพียงพอ ให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก และปันผลเฉลี่ยคืน ซึ่งเกิดจากการปล่อยเงินกู้เกินตัว** โดยสหกรณ์อาจมีเจตนาช่วยเหลือ สมาชิกให้สามารถรวมหนี้สินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ มาไว้ ที่สหกรณ์แห่งเดียว แต่การดำเนินการดังกล่าวต้องใช้เงิน จำนวนมาก ถ้าพึ่งเงินทุนของสหกรณ์ไม่เพียงพอต้องขอ กู้จากแหล่งเงินภายนอกทุกเดือนไป จนในที่สุดสหกรณ์มีหนี้สิน มากกว่าทุนของตนเอง และเมื่อไม่สามารถกู้เงินจากภายนอกได้ ก็เกิดปัญหาสภาพคล่องไม่มีเงินให้บริการเงินกู้แก่สมาชิกหรือ จ่ายปันผลเฉลี่ยคืนได้ และปัญหาที่จะตามมาคือสมาชิก จะเริ่มไปก่อนหน้ากับสถาบันการเงินอื่นหรือเจ้าหน้าที่รายอื่นเพิ่มเติม และผิมนัดชำระหนี้ ปัญหานี้ไม่ใช่เพิ่งเกิดขึ้นกับสหกรณ์ เพราะ ในปี 2540 ก็เคยเกิดปัญหานี้มาก่อนเมื่อครั้งวิกฤติต้มยำกุ้ง มาแล้ว แต่สหกรณ์ก็ไม่ได้สรุปบทเรียน ดังนั้นสหกรณ์ควร **ปล่อยเงินกู้โดยคำนึงถึงทุนที่สหกรณ์มีเป็นหลักอย่าปล่อย เกินตัว หรือประชาชนนิยมเกินไป จนสมาชิกขาดวินัยทาง การเงิน** ไม่คิดจะออมหรือพึ่งตนเอง คิดแก้ปัญหาเพียงด้วยการกู้ยืมเงินเพิ่มขึ้นไปเรื่อย ๆ

และเรื่องสุดท้าย **การให้เงินกู้แก่สมาชิกควรฝึกรวางแผนทางการเงิน เงินกู้จำนวนมาก เช่น กู้สามัญหรือ กู้พิเศษควรให้กู้เป็นรายเดือน ไม่ใช่กู้เป็นรายวัน** ซึ่งไม่มีการคิดทบทวนวางแผนมาก่อน รวมทั้งสหกรณ์เองก็ไม่ได้ มีการกลั่นกรอง ก่อนจะกู้ควรส่งชำระค่าหุ้นมาเป็นระยะเวลาพอสมควร เพื่อให้ได้ออมก่อนกู้ หรือฝึกรการช่วยเหลือตนเอง ก่อน และควรมีสัดส่วนของหุ้นต่อเงินกู้ที่มากพอสมควร